

Hallintovaliokunnalle

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Asia: Kirjallinen lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (HE 16/2018) sekä hallintovaliokunnan lausuntoa HaVL 3/2018 vp (valiokunnan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle HE 15/2017 maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi)

Tausta

Sosiaali- ja terveystieteiden uudistusta, maakuntauudistusta ja valinnanvapautta sosiaali- ja terveydenhuollossa koskevat lakiesitykset ovat edenneet valiokuntakäsittelyyn. Viimeisimmät esitysluonnokset, joiden joukossa myös hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta (HE 16/2018), lähetettiin valiokuntiin eduskunnan lähetekeskustelun jälkeen maaliskuussa 2018. Mietintövaliokuntina toimivat hallintovaliokunta (HE 14/2018) ja sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta (HE 15-16/2018).

Eduskunnan on tarkoitus päättää maakunta- ja sote-uudistuksesta kesäkuussa 2018. Hallintovaliokunnan lausunto HaVL 3/2018 koskien hallituksen esitystä 15/2017 valmistui 23.3.2018.

Apotti asiakas- ja potilastietojärjestelmää tullaan käyttämään Uudenmaan maakunnan alueella perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen tietojärjestelmänä. Järjestelmän ensimmäiset käyttöönotot tapahtuvat marraskuussa 2018. Julkisessa keskustelussa on tuoreimman valinnanvapauslakia koskevan lakiesityksen myötä herännyt huoli siitä, että tietojärjestelmää ei olisi mahdollista käyttöönottaa perusterveydenhuollossa. Tietyt valinnanvapauslakiluonnoksen viimeiseen versioon ja hallintovaliokunnan lausuntoon sisällytetyt kirjaukset ovat herättäneet laajaa julkista keskustelua ja huolta siitä, pyritäänkö lainvalmistelun loppuvaiheessa kaventamaan maakuntien mahdollisuuksia tuottaa tiettyjä tukipalveluita tytäryhteisöilleen. Tämä johtaisi Apotin osalta huomattaviin taloudellisiin vahinkoihin, vaarantaisi Uudenmaan maakunnan toimintaa ja vaikeuttaisi merkittävästi tavalla potilas- ja asiakastietojen liikkuvuutta eri palvelukokonaisuuksien välillä, tehden osaltaan tyhjäksi maakunta- ja sote-uudistuksessa tavoitellun palveluintegraation sekä yhteiset palveluketjut Uudenmaan alueella.

Edellä mainituista syistä johtuen Oy Apotti Ab katsoo välttämättömäksi toimittaa lausuntonsa sekä valinnanvapauslakia koskevasta hallituksen esityksestä HE 16/2018 että hallintovaliokunnan maakuntalakiä koskevasta lausunnosta HaVL 3/2018 vp.

Maakunnan omaan palveluntuotantoon kohdistuvat rajoitukset

Maakunta- ja sote-uudistuksen osana säädettävän valinnanvapauslain (HE 16/2018) perusteella sosiaali- ja terveystieteiden palvelut voidaan pääosiltaan jakaa maakunnan

tuottamisvastuulle kuuluviin palveluihin, suoran valinnan palveluihin, asiakassetelin perusteella tuotettaviin palveluihin sekä henkilökohtaiseen budjettiin perusteella tuotettaviin palveluihin.

Sosiaali- ja terveyskeskusten tuottamiin suoran valinnan palveluihin kuuluisivat valinnanvapautta koskevan lakiluonnoksen 18 §:n mukaan muun muassa terveydenhuoltolaissa tarkoitettu terveysneuvonta ja terveystarkastukset, terveydenhuollon neuvonta ja ohjaus ja yleislääketieteen alaan kuuluva ja terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, asiakkaiden oireiden, toimintakyvyn ja sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito. Myös edellä mainittuihin palveluihin liittyvien todistusten ja lausuntojen antaminen sekä laboratorio- ja kuvantamistutkimukset kuuluisivat suoran valinnan palveluihin. Suoran valinnan palveluja voivat tuottaa maakunnan liikelaitos (liikelaitosten sosiaali- ja terveyskeskukset), maakunnan yhtiöt, yksityiset yritykset ja kolmannen sektorin tuottajat eli sote-keskukset. Suoran valinnan palveluntuottajat tuottaisivat palvelut joko itse tai hankkimalla palveluja toiselta palveluntuottajalta.

Maakunnan liikelaitos tuottaisi ne sosiaali- ja terveysterveyst, jotka eivät kuulu suoran valinnan palvelujen piiriin. Näitä ovat mm. sosiaalipalvelut, erilaiset seulonnat, kouluterveydenhuolto, vaativa erikoissairaanhoito ja laaja päivystys.

Asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin voisi saada maakunnan liikelaitoksen tekemän palvelutarpeen arvioinnin perusteella ja asiakas voisi itse valita haluamansa palveluntuottajan. Maakunnan liikelaitoksen tulisi tarjota asiakasseteliä valinnanvapauslakiluonnoksessa luetelluissa palveluissa, minkä lisäksi seteli voitaisiin ottaa käyttöön myös tietyissä muissa palveluissa. Henkilökohtaiseen budjettiin sisällytettäviä sosiaali- ja terveysterveyst ei olisi vastaavalla tavalla rajattu. Asiakassetelipalvelujen sekä henkilökohtaisella budjetilla tuotettavien palvelujen tuottajat olisivat lakiluonnoksen mukaan yksityisiä palveluntuottajia. Kyseisiä palveluja ei valinnanvapautta koskevan lakiluonnoksen mukaan voisi saada maakunnan liikelaitoksen tuottamina, mutta maakunnan yhtiö voisi toimia asiakassetelipalveluntuottajana sekä tuottaa myös henkilökohtaisen budjettiin perustuvia palveluja.

Maakunnan tytäryhteisöt voisivat siten tuottaa sekä suoran valinnan palveluita että asiakasseteliin ja henkilökohtaiseen budjettiin perustuvia palveluita. Maakunnan liikelaitoksella ei olisi vastaavaa mahdollisuutta. Liikelaitos voisi tuottaa ainoastaan suoran valinnan palveluita sekä niitä erikoissairaanhoidon palveluita ja muita palveluita, jotka eivät kuulu valinnanvapauden piiriin. Asiakas voi kuitenkin kieltäytyä asiakassetelistä tai henkilökohtaisesta budgejista, jolloin liikelaitoksella olisi kuitenkin velvollisuus tuottaa kyseisiä palveluita.

Maakunnan tukipalvelut tytäryhteisöille

Maakunnan toiminnasta kilpailutilanteessa markkinoilla säädettäisiin maakuntalain 15 luvussa. Maakunnalla olisi maakuntalain 112 §:n 1 momentin pääsäännön nojalla yhtiöittämisvelvollisuus sen toimiessa kilpailutilanteessa markkinoilla. Sääntely vastaisi pääosiltaan voimassa olevaa kuntalakia. Säännös liittyy EU-valtiontukisäännöksen vastaisten tukielementtien eli konkurssisuojaan ja mahdollisten veroetujen poistamiseen sekä kilpailuneutraliteetin toteuttamiseen maakunnan harjoittaessa toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla. 112 §:n nojalla maakunnan hoitaessa tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla

sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi.

Mainitun pääsäännön poikkeuksista säädettäisiin maakuntalain 112 §:n 2 momentissa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin, millaista maakunnan toimintaa ei ainakaan katsottaisi hoidettavan kilpailutilanteessa markkinoilla.

Kilpailutilanteesta markkinoilla ei olisi ainakaan kysymys

— jos maakunta järjestää lain perusteella omana toimintanaan palveluja maakunnan asukkaille ja muille, joille maakunnan on lain perusteella järjestettävä palveluita

— jos palveluita järjestetään maakunnan omana toimintana 46 §:ssä tarkoitettuna maakuntien yhteistoimintana tai lakiin perustuen maakunnalle koottuna

— jos kysymys on sellaisesta yhteistoiminnasta, jota ei sidosyksikkösäännöksen tai hankintalain 16 §:n mukaan tarvitse kilpailuttaa.

Maakuntalakiluonnoksen 113 §:ssä pykälässä säädettäisiin yhtiöittämisvelvollisuuden poikkeuksista. *Pykälän perusteella yhtiöittämisvelvollisuutta koskevat poikkeukset koskisivat sellaisia tehtäviä, joissa maakunnan voitaisiin katsoa toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla mutta joissa toiminnan luonteen perusteella maakunnalla ei olisi yhtiöittämisvelvollisuutta.* Poikkeukset koskisivat sellaisten tehtävien hoitoa, jotka liittyvät maakunnan toiminnan kokonaistaloudelliseen tehostamiseen tai johon on muu erityisen painava syy. Jotta poikkeukset eivät mahdollistaisi kilpailuneutraaliteetin vääristymistä, esityksen 114 §:n mukaan maakunnan palvelut olisi tällöin hinnoiteltava markkinaperusteisesti. Markkinaperusteisella hinnoittelulla tarkoitetaan sitä hintatasoa, jonka suuruiseksi vastaava yksityisen toimija hinnoittelisi palvelut. Lisäksi toiminta olisi kirjanpidollisesti eriytettävä.

Maakunta voisi 113 §:n nojalla yhtiöittämisvelvollisuuden estämättä hoitaa omana toimintanaan tehtävää esimerkiksi silloin, jos maakunta tuottaa tukipalveluja tytäryhteisölleen (1 momentin 3 kohta) tai hankintalaissa tarkoitettulle sidosyksikölleen (1 momentin 4 kohta). Maakuntalakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että pykälässä tarkoitettuja tukipalveluja olisivat muun muassa *tietojärjestelmät ja niiden ylläpitoa koskevien palvelujen myynti, siivous, arkistointi, kiinteistöhuolto sekä tilojen vuokraus*. Määritelmä vastaa säännöksen taustalla olevan kuntalain säännöksen (15 luku) esitöiden (HE 32/2013) mukaista määritelmää, jonka mukaan tukipalveluja olisivat muun muassa kirjanpidon ja palkkahallinnon järjestäminen sekä *tietojärjestelmät ja niiden ylläpitoa koskevien palvelujen myynti, siivous, arkistointi, kiinteistöhuolto sekä tilojen vuokraus ja myynti*. Maakuntalakiluonnoksen markkinoilla toimimista koskevan sääntelyn ja sen taustalla olevien kuntalain säännösten esitöiden perusteella maakunta voi siten tuottaa tietojärjestelmäpalveluita tukipalveluina omille tytäryksiköilleen ja sidosyksiköilleen. Jälkimmäiset voivat hankkia palveluita myös ns. käänteisen sidosyksikköhankintana maakunnalta, mikäli toimijoiden välillä on sidossuhde.

Myös valinnanvapautta koskevan lakiesityksen 61 §:ssä on huomioitu maakuntakonsernin sisäinen palvelututoanto. Säännöksen tarkoituksena on asettaa maakunnan liikelaitos suoran valinnan palveluntuottajana vastaavaan asemaan sen ostaessa palveluja, kuin missä yksityiset yhtiöt ovat ostaessaan palveluja niiden toimiessa suoran valinnan palveluntuottajina eli asettaa se kilpailuneutraaliin asemaan. Jos maakuntien sisäisten

palvelujen hinnoittelu ei olisi markkinaehtoista, saisivat maakunnan liikelaitokset suoran valinnan palveluntuottajina nämä tietyt palvelut todennäköisesti edullisemmin kuin mitä muut yksityiset suoran valinnan palveluntuottajat kyseisistä palveluista maksaisivat.

Lisäksi säännöksen tarkoituksena on turvata maakunnan sisäisten palvelujen hinnoittelun läpinäkyvyys sekä maakunnan liikelaitoksen tuottamien suoran valinnan palveluiden vertailtavuus yksityisten suoran valinnan palveluntuottajien kanssa. Maakunta tai palvelukeskus ei voisi vääristää kilpailua hinnoittelemalla maakunnan sisäiset tai palvelut palvelukeskukselta muutoin kuin markkinaperusteisesti.

Pykälässä säädettäisiin, että maakunnan ja palvelukeskuksen palvelut maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveystieteille ja suunhoidon yksiköille on hinnoiteltava markkinaperusteisesti. Näitä palveluja voisivat olla esimerkiksi maakunnan laboratorio- ja kuvantamispalvelut sekä palvelukeskuksen tilavuokrat sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut.

Edellä mainitun perustein Oy Apotti Ab katsoo, että maakunta voi kyseisten säädösten sanamuotojen ja tarkoituksen perusteella tuottaa tietojärjestelmäpalveluita tukipalveluina maakunnan tytäryhteisöille.

Maakuntalakiluonnoksen ja valinnanvapautta koskevan lakiesityksen mukaan maakunta ei voisi kuitenkaan tuottaa lainkaan tukipalveluita maakunnan alueella toimiville yksityisille sote-keskuksille. Näiden osuus perusterveydenhuoltotasoisesta palvelutuotannosta valinnapauden alkuvaiheessa sekä myöhemmin mahdollisesti laajemmin erityisesti niissä erityissairaanhoidon palveluissa, joihin valinnanvapaus laajenee, on suuri. Tämä tarkoittaa käytännössä, että maakunnan perusterveydenhuollon tietojärjestelmänä toimivaa Apottia ei voitaisi käyttää vastaavassa osassa perusterveydenhuollon palvelutuotantoa, mikä jo itsessään aiheuttaa hankaluuksia muun muassa sote-palveluiden integraatiossa Uudenmaan alueella.

Koska maakunnan liikelaitoksella tai maakunnan liikelaitoksen sote-keskuksilla ei ole mahdollisuutta tuottaa esimerkiksi asiakassetelipalveluita tai henkilökohtaiseen budjettiin perustuvia palveluita, maakunnan liikelaitoksen ja sote-keskusten osuus perusterveydenhuollon palvelutuotannossa olettavasti alenee, mikä osaltaan heikentää edelleen mahdollisuutta tuottaa yhdenmukaisia tietojärjestelmäpalveluita erikoissairaanhoidossa, sosiaalihuollossa ja perusterveydenhuollossa. Voidakseen tuottaa kyseisiä palveluita, maakunnan tulee eriyttää palvelut erillisiin yksiköihin, kuten maakunnan tytäryhtiöihin. Julkisuudessa käydyn keskustelun johdosta on myös herännyt huoli siitä, voiko maakunta tuottaa tukipalveluita myöskään maakunnan liikelaitoksesta erillisille yhtiöille, jotka valinnanvapausmallissa voivat tuottaa suoran valinnan palveluita sekä asiakassetelipalveluita ja henkilökohtaiseen budjettiin perustuvia palveluita yhdessä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Lisäksi huolta herättää hallintovaliokunnan lausunnossa esitetty ja käsityksemme mukaan aiemmasta oikeustilasta poikkeava tietojärjestelmätukipalveluita koskeva määritelmä, johon otetaan jäljempänä kantaa erikseen.

Oy Apotti Ab:n käsitys kuitenkin on, että maakunta voi edellä mainituin perustein tuottaa muun muassa tietojärjestelmiä ja niihin liittyviä tukipalveluita kyseisille yhtiöille, kunhan hinnoittelu on markkinaehtoista ja eriytettyä. Jos näin ei ole, tarkoittaisi se käytännössä sitä, että merkittävä osa Apotin hyödyistä jäisi perusterveydenhuollon osuuden

marginalisoitumisen myötä toteutumatta. Lisäksi pahimmillaan tämä johtaisi siihen, että myös maakunnan muiden kuin liikelaitokseen kuuluvien sote-keskusten tulisi mahdollisesti jopa hankkia korvaavia tietojärjestelmiä Apotin sijaan.

Yhtiö kantaa huolta siitä, että järjestelmän käytön rajoituksessa sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteiseen tietojärjestelmään tehdyt investoinnit menevät osin hukkaan, jos merkittävä toiminnallinen osa jää vaille laajaa käyttöä. Samalla tämä muodostaa olennaisen riskin palveluintergaation ja sote-tiedon tehokkaan käytön kannalta. On kuitenkin myös muistettava, että kaikissa malleissa maakunnalla tulee kuitenkin olemaan merkittävä rooli perusterveydenhuollossa, ja maakunta tulee vastaamaan muun muassa vaativien potilaiden hoidosta laitoshoitovaiheessa, jolloin asiakkaan saamat palvelu voivat koostua myös muista kuin erikoissairaanhoidon palveluista. Maakunnan on myös kyettävä turvaamaan niiden perusterveydenhuollon palveluiden tuotanto, joiden osalta asiakas esimerkiksi kieltäytyy asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin käytöstä. Niin ikään huolta aiheuttaa se, että maakunnan mahdollisuus tuottaa muita tukipalveluita sekä rajoitteet liittyen muun muassa asiakassetelipalvelutuotantoon sekä toiminnan juridiseen muotoon johtavat käytännössä siihen, että maakunnan on ylipäättään hankala taloudellisesti järkevällä tavalla tuottaa perusterveydenhuollon palveluita. Tällöin Apotin käyttö perusterveydenhuollossa rajoittuisi entisestään. Tämä olisi paitsi taloudellisesti kestäväntöntä, myös muun muassa hallitusohjelman sote-tiedon käyttöä ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden vastaista.

Tukipalveluiden määritelmä hallintovaliokunnan lausunnossa

Hallintovaliokunnan lausunnossa todetaan (HaVL 3/2018, s. 83) tukipalveluiden osalta muun muassa seuraavaa:

"Tukipalveluilla viitataan usein varsin laajaan joukkoon erilaisia palveluja. Valiokunta tähdentää, että maakuntalain 113 §:ssä tukipalveluilla tarkoitetaan kuitenkin hyvin suppeaa palvelujen alaa. Pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan näitä ovat muun muassa siivous, arkistointi, kiinteistöhuolto ja tilojen jälleenvuokraus. Maakunta voisi hoitaa myös eräitä tietojärjestelmien edellyttämiä tuki- ja ylläpitopalveluja. Maakuntalain mukainen tukipalvelukäsite ei mahdollista esimerkiksi ruokahuollon, pesulapalveluiden tai kuvantamis- ja laboratoriopalveluiden myyntiä maakunnan tytäryhtiöille. Tukipalveluja maakunta voi tuottaa lähtökohtaisesti yhtiöittämispoikkeuksien perusteella tytäryhtiöille. Näiden hinnoittelun tulee perustua markkinahintaan".

Hallintovaliokunnan lausunnossa esitetty tietojärjestelmiin liittyvä täsmennys ei vastaa sisällöltään muun muassa maakuntalakiluonnoksen tai kuntalain esitöiden mukaista määritelmää. Täsmennyksellä ei tarkoitettane puuttua vallitsevaan oikeustilaan tai pyrittäne kaventamaan tukipalveluiden määritelmää maakuntalakiluonnoksen perusteluihin kirjatusta määritelmästä. Valiokunnan toteama siitä, että *maakunta voisi hoitaa myös eräitä tietojärjestelmien edellyttämiä tuki- ja ylläpitopalveluja*, on sisällöltään epäselvä ja tulkinnanvarainen ja aiheuttaa epävarmuutta sen suhteen, pyritäänkö lausunnolla kaventamaan maakunnan mahdollisuuksia tuottaa tietojärjestelmiin liittyviä palveluita esimerkiksi maakunnan omille perusterveydenhuollon yhtiömuotoisille sote-keskuksille.

Epäselvyyksien välttämiseksi lainvalmistelun loppuvaiheessa olisi ehdottomasti vahvistettava, ettei tulkintaa ole tarkoitettu muutettavan, tai lopulliseen lakiesitykseen tulisi

kirjata esimerkkeinä tukipalveluista muun muassa tietojärjestelmät ja niihin liittyvät palvelut. Maakuntien toiminnan kokonaistaloudellisuuden, toiminnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen sekä palveluiden integraatioiden kannalta on ratkaisevan tärkeää, että lainvalmistelun lähtökohtia ei prosessin loppuvaiheessa muuteta tavoilla, joilla voi olla huomattavia haittavaikutuksia maakuntien toiminnan kannalta.

Kuten hallintovaliokunnankin lausunnossa todetaan, 113 §:n mukaiset poikkeukset koskevat sellaisten tehtävien hoitoa, jotka liittyvät maakunnan toiminnan kokonaistaloudelliseen tehostamiseen tai joihin liittyy erityisen painava syy. Sen estämiseksi, etteivät poikkeukset mahdollistaisi kilpailuneutraliteetin vääristymistä, maakuntalain 114 §:n mukaan maakunnan palvelut on tällöin hinnoiteltava markkinaperusteisesti. Lisäksi toiminta on kirjanpidollisesti eriytettävä. Silloin kun kyse on maakuntalakiluonnoksen ja kuntalain esitöissä tarkoitetuista tukipalveluista – kuten tietojärjestelmistä ja niihin liittyvistä palveluista –, tukipalvelutuotannon kilpailuneutraliteetti varmistetaan juuri lain edellyttämän markkinahinnoittelun ja eriyttämisvelvoitteen avulla, ei sallittujen tukipalveluiden alaa kaventamalla.

Yhteenveto

Oy Apotti Ab katsoo, että valinnanvapauslakia koskeva esitys nykumuodossaan vaarantaa olennaisella tavalla perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon yhdistävän tietojärjestelmän käyttöönotolla tavoiteltavat hyödyt Uudenmaan maakunnan alueella. Samalla perusterveydenhuollon osuuden käytön jäädessä käytännössä ratkaisevasti suunniteltua vähäisemmäksi myös järjestelmään tehdyt taloudelliset panostukset uhkaavat valua suurelta osin hukkaan. Kumpikaan seurauksista ei voi olla niiden tavoitteiden mukainen, joihin maakunta- ja sote-uudistuksella pyritään.

Maakunnan palvelutuotannon järjestämiseen liittyvät maakunnan päätöksiin perustuvat valinnanvapauden laajennukset, kuten asiakassetelin laajempi käyttöönotto tai valinnanvapauden ulottaminen uusiin palveluihin, riippuvat olennaisesti siitä, millaiset vaikutukset maakunta- ja sote-uudistuksella on maakuntien eli nykyisten sairaanhoitopiirien, kuntien ja toimialojen kuntayhtymien toimintoihin ja toimintojen sopeuttamistarpeisiin. Tukipalveluiden määritelmää koskeva muutos voisi siten johtaa valinnanvapauspalveluiden käyttöalan kaventumiseen sekä myös tarpeeseen järjestellä nykyisiä toimintoja epätarkoituksenmukaisilla tavoilla.

Edellä mainituin perustein katsomme tarpeelliseksi, että lainsäätäjä ottaisi selkeästi asiaan kantaa ja vahvistaisi, ettei maakunnan tukipalveluiden tuotantomahdollisuuksia ole tarkoitus rajata, ja että maakunta voi tuottaa omille sote-keskuksilleen ja tytäryhteisöilleen tukipalveluna muun muassa tietojärjestelmiä ja niihin liittyviä palveluita. Valmistelun loppuvaiheessa toteutetut merkittävät muutokset maakuntien toimintaympäristöön ovat paitsi omiaan tuottamaan haittaa Uudenmaan maakunnan tulevalle toiminnalle sekä taloudellista vahinkoa asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnan kustannuksista vastanneille kunnille ja sairaanhoitopiirille, ne myös osaltaan tekevät tyhjäksi maakuntien toiminnan valmistelua ja johtavat perusteltuun epäilyyn koko uudistuksen tarkoituksenmukaisuudesta muun muassa palveluintegraation kannalta.

Samalla korostamme, että tukipalveluita koskeva ongelma ei rajoitu ainoastaan asiakas- ja potilastietojärjestelmään tai valiokunnan lausunnossa lueteltuihin tytäryhteisöille tuotettavien tukipalveluiden ulkopuolelle jääviin palveluihin kuten kuvantamis- tai

laboratoriopalveluihin, vaan ongelma koskee samalla tavoin kaikkia julkisia investointeja, joiden menot ovat kohdistuneet perusterveydenhuollon tukipalveluihin. Menojen vastapainona myös vastaavat hyödyt uhkaavat tällöin jäädä toteutumatta. Esimerkiksi Apotin osalta laskennalliset hyödyt ja edut liittyvät ratkaisevalla tavalla ehjiin palveluketjuihin ja –kokonaisuuksiin sekä järjestelmän käyttöön sekä erityissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa että sosiaalihuollossa.

Edellä mainituin perustein esitämme lausuntomme osana seuraavia korjaavia toimenpiteitä tehtäväksi maakunta- ja sote-uudistusta koskevaan lakikokonaisuuteen:

- Varmistetaan, että maakunta voi tarjota tietojärjestelmiään sekä tuottaa niihin liittyviä palveluita tytäryhteisöilleen ja sidosyksiköilleen. Lakeihin tai esitöihin tehdään tarvittavat asiaa koskevat kirjaukset.
- Varmistetaan, että maakunta voi tuottaa myös muita tukipalveluita niin, että tukipalveluita voidaan tuottaa järkevinä kokonaisuuksina ja kokonaistaloudellisesti tehokkaasti.
- Mahdollistetaan maakunnan tukipalveluiden kuten tietojärjestelmäpalveluiden tuottaminen kaikille maakunnan alueen palveluntuottajille, myös sellaisille yksityisille palveluntuottajille, jotka haluavat maakunnan tukipalveluita käyttää.
- Varmistetaan, että maakunnalla on merkityksellinen rooli niiden palveluiden tuotannossa, joihin valinnavapaus laajenee – näin turvataan todellinen palvelunintegroatio erikoissairaanhoidon, sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon välillä.

Helsingissä 20.4.2018

Oy Apotti Ab

Juha Jolkkonen
Hallituksen puheenjohtaja

Hannu Välimäki
Toimitusjohtaja